

[Peter Larsen.]

lovskompleks, så skyldes det alene regeringen og den måde, man har lagt denne sag op på, den måde, man ønsker at gennemføre denne lovgivning på.

Det er jo i udvalget erkendt, at f. eks. bopælspligten ikke giver den af regeringen tilsigtede nationale sikkerhed. En udlænding kan jo frit komme til landet, når blot han tager bopæl her, og jeg tror, at netop den omstændighed spiller en meget stor rolle i grænselandet.

Nu har man ved et ændringsforslag mildnet denne pligt, for så vidt angår landbruget, idet man nu foreslår, at 3 års beskæftigelse i dette erhverv og 5 måneders skoleophold fritager for pligten, og dermed mener den højtærede landbrugsminister, at al tale om stavnsbånd må høre op. Jeg er ikke så sikker på, at den højtærede landbrugsminister, når han formentlig til sommer skal tale ved 175 års jubilæet for stavnsbåndets ophævelse, har ret i at fremsætte de betragtninger som af ham bebudet. Jeg vil mene, at ikke mindst lovforslaget på dette område har meget lidt med frigørelse at gøre.

Ændringsforslagene betyder jo også, at der bliver tale om en betydelig forskelsbehandling både blandt landbrugets egne udøvere og i forhold til andre, der ønsker at købe en landbrugsejendom. De betyder jo f. eks., at en landmand, når han opfylder betingelserne, kan få lov til at bo i byen og drive sit landbrug derfra, medens andre, der ikke opfylder betingelserne, ifølge ændringsforslagene skal bo ude på ejendommen. De betyder også, at hvis man f. eks. arver en mindre ejendom, så er man fritaget for bopælspligten, men arver man en større ejendom, en ejendom over 56.000 kr.s grundbeløb, så er man henvist til at bo på den. Det er en forskelsbehandling, som vil betyde en meget stor gene for erhvervslivet på et område, hvor familiefølelsen og traditionen spiller en meget stor rolle.

Hvad siger regeringen til de henvendelser, der er kommet fra gartneriet? Dem har man altså heller ikke taget noget hensyn til. Det viser, hvor stor en forskelsbehandling dette erhverv kommer ud for i forhold til landbruget, og det viser, at man ikke har haft for øje mange af de

problemer, som gartnerierhvervet i udvalget har peget på.

Dertil kommer, at alle de uheldige virkninger, som vi gentagne gange har påvist, uanset denne ændring stadig væk eksisterer. Man skaffer jo ikke mere og billigere jord frem som påstået af regeringen — måske tværtimod.

Dette viser, at der stadig er mange problemer, og det er helt naturligt at spørge, hvorfor man i det hele taget skal have denne forskelsbehandling, disse begrænsninger og denne bopælspligt. Det kan som påvist ikke være af nationale grunde, og spørgsmålet er, om det så er af hensyn til landbruget. Jeg synes nok, vi da kommer ind i en problemstilling, som nærmere må overvejes.

Det er oplyst i udvalget, at der årligt sælges ca. 9.000 landbrug. Det er samtidig oplyst, at vi i øjeblikket kun har ca. 3.000 unge medhjælpere beskæftiget i landbruget i årgangene fra det 17. til det 25. år, altså de unge, som vi måtte forvente ville være til rådighed til at overtage de bestående landbrugsejendomme. Når man nu indfører bopælspligt og yderligere begrænser adgangen til køb af ejendomme, så står vi i den situation, at der slet ikke vil være brugere nok til de bestående ejendomme. Og hvordan vil forholdene blive fremover, når man på denne måde lægger den påbegyndte strukturrationalisering hindringer i vejen?

Endelig er der et forhold til, som jeg synes der kan være grund til at fremhæve, og det er, at landbrugets ejeres og brugeres gennemsnitsalder er stærkt voksende. I 1953 var 56 pct. af brugerne over 45 år; i år — 10 år efter — er 64 pct. af brugerne i landbruget over 45 år; det er en stigning på ca. 15 pct. Det er talende tal, som understreger, hvor farligt det er for erhvervet, at der indføres pligter og begrænsninger. Er det meningen, er det regeringens mening, at landbruget skal gøres til et gammelmandserhverv? Hvordan vil det gå med landbrugets konkurrenceevne fremover, hvis denne udvikling fortsætter? Der er på dette og andre erhvervspolitiske områder så dybtgående problemer, at venstre anser det for meget uheldigt, at regeringen ikke har villet gå ind for en rationel løsning af disse problemer.